

Heparínom indukovaná trombocytopenia a aktuálne možnosti liečby – prehľad literatúry

Juraj Sokol¹, František Nehaj², Juraj Chudej¹, Michal Mokáň², Marianna Kubašková³,
Martin Jozef Péč⁴, Jana Žolková¹, Ľubica Vadelová¹, Peter Galajda², Ján Staško¹

¹Klinika hematológie a transfuziológie, Národné centrum hemostázy a trombózy, JLF UK a UN Martin, Slovenská republika

²1. interná klinika JLF UK a UK Martin, Slovenská republika

³Rádiologická klinika JLF UK a UN Martin, Slovenská republika

⁴JLF UK Martin, Slovenská republika

Heparínom indukovaná trombocytopenia (HIT) je nebezpečná, potenciálne smrteľná, imunologicky sprostredkovaná nežiaduca reakcia na nefrakcionovaný heparín, resp. menej často, na heparín s nízkou molekulovou hmotnosťou. U časti pacientov s HIT pozorujeme rozvoj závažných trombotických komplikácií, ako je ischémia končatín a gangréna, zatiaľ čo u iných sa takéto komplikácie nerozvinú. Súčasné laboratórne diagnostické nástroje majú značné časové oneskorenie; teda pri klinickom podozrení na HIT by sa malo s liečbou začať okamžite. V tomto článku sa autori zameriavajú na rizikové faktory rozvoja HIT, klinickú prezentáciu, patofyziológiu, diagnostické princípy a liečbu.

Kľúčové slová: trombocytopenia, autoimunita, liečba, priame perorálne antikoagulanty.

Heparin induced thrombocytopenia and up to date options of treatment – review of literature

Heparin-induced thrombocytopenia (HIT) is a profoundly dangerous, potentially lethal, immunologically mediated adverse drug reaction to unfractionated heparin or, less commonly, to low-molecular weight heparin. Some patients with HIT develop serious thrombotic complications like limb ischemia and gangrene, while others may not develop such complications. Current laboratory diagnostic tools incur significant time delays before confirming HIT, therefore upon clinical suspicion, treatment of HIT should start immediately. In this review, the authors highlight heparin-induced thrombocytopenia's risk factors, clinical presentation, pathophysiology, diagnostic principles, and treatment.

Key words: thrombocytopenia, autoimmunity, treatment, direct oral anticoagulants.

Úvod

Heparín je dlhoročným osvedčeným antikoagulačným liekom. Napriek tomu, že znižuje mortalitu a morbiditu pri trombotických stavoch, jeho použitie je spojené aj so značnými problémami. Heparínom indukovaná trombocytopenia (HIT) je jedným z najbežnejších smrteľných nežiaducich účinkov liečby heparínmi (1). HIT je teda závažným protrombotickým stavom, ktorý sa vyskytuje pri nefrakcionovaných heparínoch (UFH), ale aj pri terapii heparínmi s nízkou molekulovou hmotnosťou (LMWH). Spojený je s 50% rizikom

rozvoja trombózy. Miera úmrtnosti je približne 20 % a približne 10 % pacientov má závažné pridružené následky, ako je napr. amputácia (1–3).

Klasifikácia

Existujú 2 typy HIT. Typ 1 je neimunologického pôvodu. Je spôsobený priamym vplyvom heparínu na trombocyty, ktoré aktivuje. Prvé klinické príznaky je možné pozorovať do 2 dní od prvej expozície heparínom. Počet trombocytov sa normalizuje bez potreby

KORESPONDENČNÁ ADRESA AUTORA:

doc. MUDr. Juraj Sokol, PhD., juraj.sokol@me.com

Klinika hematológia a transfuziológie JLF UK a UN, Kollárova 2, 036 59 Martin, Slovenská republika

Cit. zkr: Vnitř Lék 2020; 66(8): e39–e46

Článek přijat redakcí: 16. 10. 2020

Článek přijat po recenzích k publikaci: 22. 3. 2020